

หีบทองคำหุ้มไม้แดงสลักลายตราประจำสำนักนายกรัชมุนตรี และครอบ ทองลงยา

เครื่องเงินเครื่องทอง

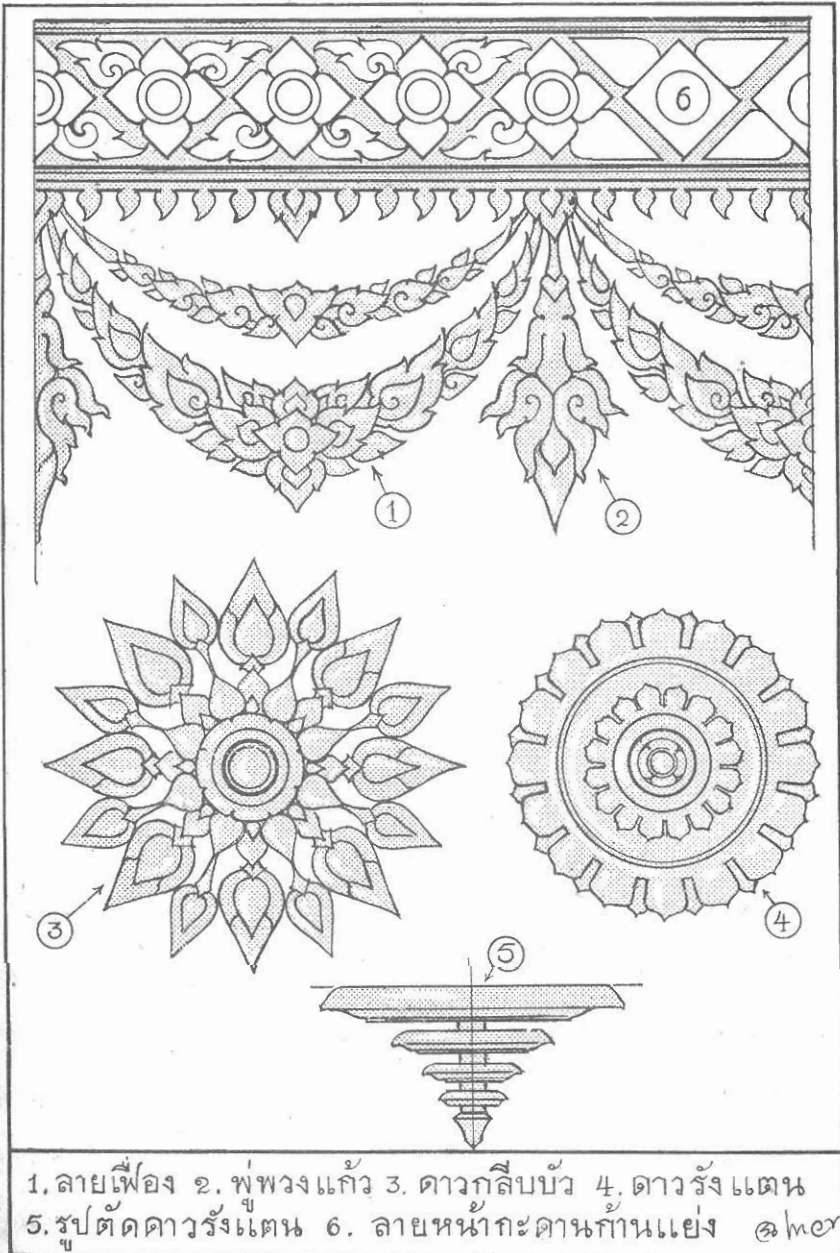
บันดาชั้นชาติที่ให้ความคุ้นเคยแก่ตาเรา หากจะรวบรวมเข้าอย่างรวบรัดก็อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ อย่าง ได้แก่ อย่างเดียวกับอย่างขรุขระ เราแหงนหน้าขึ้นไปสู่ท้องฟ้าในเวลากลางคืนหรือกลางวัน จะได้เห็นของ ๒ อย่างที่แตกต่างกัน มีบางครั้งท้องฟ้านั้นแจ่มกระจ่างเรียบราบเป็นสีเดียวกัน แต่บางครั้งก็มีรอยขรุขระเห็นเป็นเมฆหมอกบังอยู่ ซึ่งเมฆหมอกนั้นเอง นอกจากจะเป็นรูปขรุขระไม่ราบเรียบแล้ว ยังอาจเห็นแตกต่างกันเป็นหลายสีอีกด้วย และถ้าเราขึ้นไปในอากาศมีระยะสูงพอสมควรแล้ว มองดูพื้นพิภพก็จะเห็นพื้นโลกมีทั้งที่คล้ายกับที่ขรุขระเป็นทำนองเดียวกัน พื้นโลกที่คล้าย ได้แก่มหาสมุทรและทะเล ส่วนพื้นโลกที่ขรุขระได้แก่พื้นดินทั่วไป ยิ่งพื้นโลกซึ่งเป็นแถบที่มนุษย์อาศัยแล้ว ก็ยิ่งมีความขรุขระมากขึ้น

ของที่มองเห็น ด้วยตานอกจากท้องฟ้าและพื้นโลกก็มีลักษณะเป็น ๒ อย่างเหมือนกัน เช่นต้นไม้ บางชนิดมีเปลือกเกลี้ยงดีมาก แต่บางชนิดก็มีเปลือกแตกเป็นตา ทำให้เป็น

รวรอยซับซ้อนกันขึ้น หย่างต้นมะม่วงกับต้นมะขาม ต้นขนุน กับต้นลำไย ต้นมะกอกกับต้นสารภีและอื่นๆ ซึ่งแยกออกเป็นจำพวกเกลี้ยงกับจำพวกขรุขระ ทำนองเดียวกัน ผลไม้ที่ได้จากต้นที่อาดแบ่งออกเป็น ๒ หย่าง มีหย่างเกลี้ยงกับหย่างขรุขระ ผลส้มเขียวหวาน ผลกระท้อน ผลลำไย ผลแมงคุด ผลทับทิม ผลแตงกวา ผลมะเขือ ผลมะดัน ผลมะนาว ผลส้มเกลี้ยง ฯลฯ เป็นผลไม้ที่มีผิวเกลี้ยง ผลทุเรียน ผลขนุน ผลยอ ผลส้มซ่า ผลมะกรูด ผลน้อยหน่า ผลเงาะ ฯลฯ เป็นผลไม้ที่มีผิวขรุขระ สัตว์ที่มีชีวิตที่อาดเป็นจำพวกที่มีผิวหนังเกลี้ยงและขรุขระแบบเดียวกัน มนุษย์ โคน กะบือ สุนัข แมว ไก่ และอื่นๆ เป็นจำพวกผิวหนังเกลี้ยง เต่า จระเข้ คางคก ปลาบางชนิด เป็นจำพวกผิวหนังขรุขระ

ทั้งนี้ จะแยกอีกสักเท่าใดก็คงแยกได้ จึงควรรวมความว่า สิ่งมีชีวิตทั้งหลายนั้น แบ่งออกเป็นฝ่ายเกลี้ยงกับฝ่ายขรุขระฉะนี้

นอกจากสิ่งมีชีวิตดังกล่าวมาแล้ว สิ่งของเครื่องใช้และภาพที่เขียนขึ้น ก็แยกออกได้เป็นสิ่งเกลี้ยงกับสิ่งขรุขระทำนองเดียวกัน ถ้าวาดถึงภาพแล้ว แม้แต่พื้นที่แบนๆ ก็มีการระบายสีให้เห็นบางตอนเป็นภาพเกลี้ยง และบางตอนเป็นภาพขรุขระ หย่างชัดเจน สำหรับของใช้และบ้านเรือน ย่อมมีทั้งแบบ

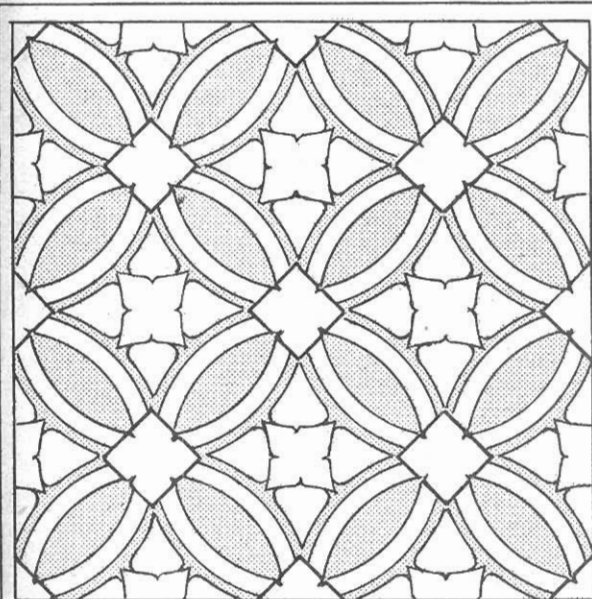
เกลี้ยงและแบบขรุขระปะปนกัน ประตุน้ำต่างบางแห่งทำ
 หย่างเกลี้ยง ๆ ไม่มีลวดลายอันใด แต่บางแห่งก็ทำหย่างขรุ
 ขรมลวดลายมาก เก้าอี้กับโต๊ะเขียนหนังสือ บางหย่างก็ทำ
 หย่างเกลี้ยงไม่มีลวดลายอันใด แต่บางหย่างก็ทำหย่างขรุขระ
 มลวดลายมาก ผ้าและแพรมีทั้งที่ไม่มีดอกและมีดอก จึง
 กล่าวได้ว่า ของทุกหย่างจะเป็นของชัมชาติหรือของที่ทำขึ้น
 ก็ตาม ย่อมมี 2 หย่าง คือเกลี้ยงหย่างหนึ่ง และขรุขระอีก
 หย่างหนึ่ง

เครื่องใช้ที่ทำด้วยโลหะก็เหมือนกัน ย่อมมีทั้งเกลี้ยง
 และขรุขระ สำหรับของเกลี้ยงนั้น ไม่หยาบในเจตนาرمىที่จะ
 เขียนในทันที แม้ของขรุขระโดยทั่วไป ก็ไม่หยาบในความมุ่งหมาย
 ที่จะอธิบายทั้งหมด ในทันทีใครจะกล่าวเฉพาะแต่สิ่งสลักขึ้น
 ที่เครื่องเงินเครื่องทอง เฉพาะที่เป็นเครื่องประดับกายและ
 เป็นของใช้ของชาวไทยเท่านั้น

เท่าที่กล่าวถึงสิ่งทั้งหลายมาแล้วว่า มีเกลี้ยงกับขรุขระ
 ทั้ง 2 หย่างนี้ น่าคิดและน่านำไปสู่ความเข้าใจ บันดาเครื่อง
 เงินเครื่องทองทั้งหลาย ที่ได้สร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องประดับ
 กายหรือเครื่องใช้นั้น น่าจะได้โอนฺโถมมาจากชัมชาติเป็นส่วน
 มาก หรืออาจกล่าวได้ว่า ชัมชาติบันดาลให้สิ่งทั้งหลายมีทั้ง
 ของเกลี้ยงและของขรุขระ แม้แต่ต้นไม้โน้นหย่างไร เครื่องเงิน

เครื่องทองหรือเครื่องโลหะทุกอย่างที่มี ก็ย่อมมีได้ทั้งของ
เกลี้ยงและขรุขระหย่างเดียวกัน ถึงความในหนังสือนี้จะด
ไม่กล่าวถึงวัตถุเกลี้ยง แต่ก็ควนจะได้ทำความเข้าใจไว้ด้วยว่า
ไนบันดา เครื่องเงิน เครื่องทอง และเครื่อง โลหะทุกอย่าง นั้น
ย่อมมีชนิดที่เกลี้ยงไม่มีลวดลายปะปนหยู่ด้วยเสมอ ไม่ใช่
ไม่มี เพราะว่าของ ๒ หย่างนี้ไม่อาดที่จะให้มีแต่หย่างใดหย่าง
หนึ่งเพียงหย่างเดียวได้

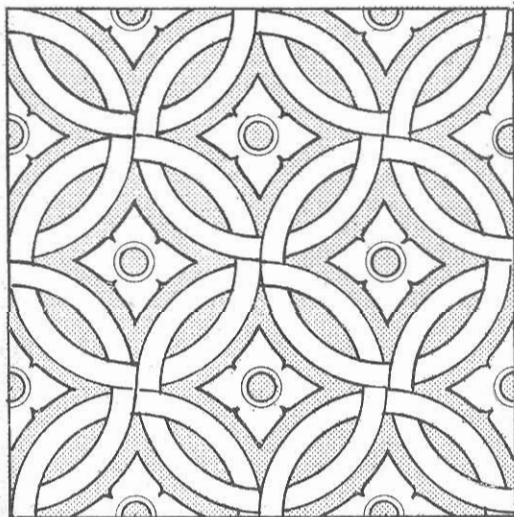
อีกประการหนึ่ง เพื่อจะไม่ให้เป็นการเข้าข้างตัวเองมาก
เกินไป สมควนจะได้กล่าวเสียด้วยว่า ยังมีควนจริงอีกข้อหนึ่ง
ที่ผลสะท้อนกลับทางตาไนของ ๒ หย่างนี้แตกต่างกัน การดู
ของเกลี้ยง ดูแล้วจิตใจปลอดโปร่งเบิกบานหย่างเห็นท้องฟ้า
ก่อนอรุณขึ้น ไม่เห็นเมฆมาบังไม่เห็นหมอกมาบัง ก็รู้สึก
เย็นใจและดูเหมือนจะไม่มีอะไรมารบกวนทางจิตใจให้ผิดปรกติ
ใจคอของผู้เห็นจึงรู้สึกเป็นสุขสบายดี ผู้บางคนแนะให้แหงน
หน้าดูฟ้า ก็เห็นจะให้จิตใจเบิกบานนั่นเอง เห็นที่ว่างในอากาศ
ย่อมทำให้ใจคอร่ามไปได้ชั่วขณะ แต่ใจคนนั้น โดยปรกติจะหยุด
ในสถานใดสถานหนึ่งนานนักไม่ค่อยได้ เมื่อเกิดความสุขใจ
ขึ้นแล้ว ไนไม่ช้าก็จะกลับเอาความว่างมาเป็นไม่ว่างขึ้น และ
ไนต่อไปไม่ช้าก็จะเกิดความคิดความอ่านเท่าที่ควนจะคิดไปถึง
และก็เป็นธรรมดาที่เมื่อคิดถึงสิ่งใด สิ่งนั้นก็จะมีมารบกวนจิตใจ

1

3.

2

1. 2. ลายประจำยามแก้วชิงดวง 3. ลายดอกจิก

สิ่งที่ไม่วอนจะก่อให้เกิดความกังวลเลย ก็จะก่อให้เกิดความ
กังวลขึ้น

นักปราชญ์ทุกชั้น นับตั้งแต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าลงมา
จนถึงผู้คิดทำเรือไฟ รถไฟ รถยนต์ เรือเหาะ เครื่องบิน
ซึ่งนำมาใช้เป็นประโยชน์อย่างอุกฤษฏ์ทั่วทั้งโลกเหล่านี้ ก็ล้วน
แต่เป็นผู้สนใจ เป็นผู้ครุ่นคิด เป็นผู้มีความกังวลมากทั้งสิ้น พรัด-
การนี้ที่เป็นมา ปรากฏว่าท่านเหล่านั้นได้ผูกพันหาอันไหนโยโด
ลึกลับขึ้นก่อน แล้วก็คิดแก้ปัญหาที่ผู้คนนั้นด้วยความยุ่ง
ยากซับซ้อนเป็นอันมาก เมื่อท่านได้แก้ปัญหาแต่ละข้อสำหรับ
ลงเมื่อใด ก็หมายความว่า เมื่อนั้นท่านได้พบความสำเร็จ
แล้ว แสงสว่างที่นำไปสู่ความสำเร็จนั้น ควนได้แก่ความ
หมายที่ปรากฏบนท้องฟ้าในเมื่อปราศจากเมฆหมอก ส่วน
ปัญหาที่มืดมัวที่ยังมีอุปสรรคขัดขวางแต่ละรายนั้น ก็ควนจะได้แก่
ความมืดมัวของท้องฟ้าที่มีเมฆหมอกมาปิดบังไว้อย่างมืดมิดนั่นเอง

ความคิดที่ผูกพันหาขึ้น ประกอบกับความยุ่งยากที่เกิด
ขึ้นเพราะความสนใจในสิ่งที่จะเป็นไปได้ จึงเสมอเหมือนกับ
ได้เห็นสิ่งของขรุขระ ถ้าพูดถึงท้องฟ้าก็ได้แก่ท้องฟ้าที่เต็มไปด้วย
เมฆด้วยหมอก มีพายุและมีฝน ถ้าพูดถึงทะเลหลวงก็ได้
แก่ท้องทะเลที่มีอากาศปั่นป่วน มีมรสุม มีสลาตัน ถ้าพูดถึง
การฝืนมือก็ได้แก่ภาพวิจิตรอันซับซ้อนหยุดยั้งที่ตื้นนั้น การดูภาพ

ขรุขระหรือมีลวดลายจึงเหมือนดออุปสรรค และนำไปก่อให้เกิดความคิด เมื่อเกิดความคิดแล้ว ก็เป็นผลต่อเนื้อที่ที่จะนำไปประกอบเป็นกิจการอย่างอื่นได้มากมาย ซึ่งอาจขยายความต่อไปได้ว่า บันดาภิจักรที่จะทำนั้นจะต้องมีอุปสรรค ต่อเมื่อแก้อุปสรรคได้แล้ว การงานจึงจะลุล่วงไปด้วยดี และก็จะไม่มีการงานสิ่งใดที่ทำงานได้ด้วยความสะดวกคาย ไม่พบอุปสรรคมาแซกแซงนั่นเอง

น่าจะเนื่องจากข้อความที่ว่ามานี้ จึงได้เกิดมีคดีประจำชาวเดินเรือทั้งปวงว่า ถ้าทะเลไม่มีคลื่นก็ไม่ใช่ทะเล นอกจากนั้นยังควนจะสาวความออกไปได้อีกว่า ถ้าได้เห็นภาพท้องฟ้าอย่างเขินตาไม่มีเมฆหมอก ก็จะได้รับแต่ความสุขสบายฝ่ายเดียว ไม่ได้รับความกังวลและความคิดนึกอย่างอื่นได้อีก และก็เห็นจะเป็นเพราะเหตุนี้กะมัง จึงได้เห็นเครื่องใช้แทบทุกอย่างมีสลักลายไว้เต็มไปหมด ไม่ค่อยปล่อยให้ว่างที่ว่าง ความคิดจึงดำเนินคู่เคียงกันไปกับการสลักลายเหล่านั้น และลายสลักแต่ละอันก็มีลักษณะที่ชวนดูชวนพิศไม่น้อย ข้าแถมทำไว้ในที่ๆ จะต้องมองต้องพิศอีกด้วย และถึงว่าลวดลายบางหย่างค่อนข้างจะหายาบบ้าง แต่ก็เป็ลลวดลายในจำพวกพิศแล้วทำให้เกิดความเพลิดเพลินได้เสมอ ทั้งคู่จึงแยกกันเดินไปคนละสาย คือภาพเกลี้ยงไม่มีลวดลาย ทำให้ได้รับความ

